

ΠΡΟΒΟΛΕΙΣ στη διεθνή ζωή

Ο διάλογος στη Μεσόγειο

ΣΤΗ Μόσχα και την Ουάσιγκτον ανακοινώθηκε, ότι οι δύο πλευρές συμφώνησαν να πραγματοποιηθεί στις 2 και 3 Δεκεμβρίου συνάντηση του Μιχαήλ Γκορμπατσώφ και του Τζωρτζ Μπους, τη μια μέρα σε σοβιετικό και την άλλη σε αμερικανικό πολεμικό σκάφος κάπου στη Μεσόγειο.

«Πώς η σοβιετική πλευρά αποτιμά την πρόοδο που επετεύχθη στην ανάπτυξη των σχέσεων ανάμεσα στην ΕΣΣΔ και τις ΗΠΑ, μετά τις συνομιλίες που πραγματοποιήθηκαν τον Σεπτέμβριο στην Ουάσιγκτον, και χάρη στην οποία, όπως φαίνεται, κατορθώθηκε να συμφωνηθεί η συνάντηση κορυφής στη Μεσόγειο;».

Αυτή την ερώτηση απήχθη διπλωματικός σχολιαστής του πρακτορείου ΝΟΒΟΣΤΙ προς τον υπουργό Εξωτερικών της ΕΣΣΔ.

«Μετά το Μπάιομινγκ, από τη δική μας πλευρά, γίνεται μια πολύ σοβαρή κίνηση προς όλες τις κατευθύνσεις του σοβιετοαμερικανικού διαλόγου», απάντησε ο Έντβαρντ Σεβαρντνάντζε. «Στην ουσία, έχει

Του ΒΛΑΝΤΙΜΙΡ ΜΑΡΚΩΦ

αρχίσει μια προπαρασκευαστική εργασία για τη συνάντηση επί ανωτάτου επιπέδου. Έχω υπόψη μου και την αναζωογόνηση της συνεργασίας στον τομέα της οικονομίας: εδώ διαγράφεται σειρά ολόκληρη ενδιαφερόντων σχεδίων και προγραμμάτων. Αυτό αφορά και τις επαφές ανάμεσα στους ανθρώπους. Μεταξύ άλλων, τώρα πραγματοποιείται στις ΗΠΑ μεγάλη συνάντηση, με συμμετοχή έγκυρων εκπροσώπων της σοβιετικής και αμερικανικής κοινής γνώμης. Αυτό αφορά και στα περιφερειακά ζητήματα. Εμείς πραγματοποιούμε άμεση ανταλλαγή μηνυμάτων, σε υψηλό και σε άλλα επίπεδα, για τη διευθέτηση των περιφερειακών διενέξεων. Έτσι, η ανάπτυξη των σοβιετοαμερικανικών σχέσεων παίρνει πιο δυναμικό και με σαφή προσανατολισμό χαρακτήρα».

«Σε ποιο βαθμό, κατά τη γνώμη σας, χάρη στη συνάντηση στη Μεσόγειο, η οποία θα έχει ανεπίσημο χαρακτήρα, μπορεί να θελιωθούν οι προϋποθέσεις υπογραφής συμφωνίας για την κατά 50% μείωση των στρατηγικών επιθετικών όπλων και των δύο πλευρών, στην επόμενη μεγάλη κλιμακας συνάντηση επί ανωτάτου επιπέδου στις ΗΠΑ;»

«Υπόθετω, πως υπάρχει μια εντελώς ρεαλιστική προοπτική και ελπίδα σχετικά με αυτό. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης του Μιχαήλ Γκορμπατσώφ με τον Τζωρτζ Μπους στις ΗΠΑ, μπορεί τουλάχιστον να σχηθεί εις πέρας μία συμφωνία επί των βασικών παραμέτρων της μείζονος συμφωνίας για την κατά 50% μείωση των στρατηγικών επιθετικών όπλων. Και αυτή η ευκαιρία πρέπει να χρησιμοποιηθεί».

Ο ΠΩΣ δήλωσαν στο διπλωματικό σχολιαστή του πρακτορείου ΝΟΒΟΣΤΙ στελέχη του υπουργείου Εξωτερικών, και οι δύο πλευρές συμφωνούν στην εκτίμηση, ότι στον κόσμο συντελούνται σημαντικές αλλαγές και σ' αυτές, τις ταχύτατα εναλλασσόμενες διεθνείς συνθήκες, τίποτα δεν μπορεί να αντικαταστήσει την προσωπική επικοινωνία των ηγετών των δύο δυνάμεων. Πολύ περισσότερο, που ως τώρα ο Μιχαήλ Γκορμπατσώφ και ο Τζωρτζ Μπους συναντήθηκαν μόνο για ένα σύντομο μόνο χρονικό διάστημα στη Νέα Υόρκη, παρουσία του τότε προέδρου Ρόναλντ Ρήγκαν.

Παρ' όλο ότι η συνάντηση στη Μεσόγειο θα έχει ανεπίσημο χαρακτήρα, αυτή χωρίς αμφιβολία θα βοηθήσει να δοθεί περιεχόμενο στη διατύπωση «από την αλληλοκατανόηση, στην αλληλοενέργεια».

Σημείωση των «ΝΕΩΝ»: Ο κ. Βλαντιμίρ ΜΑΡΚΩΦ είναι διπλωματικός σχολιαστής του ΑΠΝ.

Του ΚΩΣΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Αναγκαία επιλογή ο εκσυγχρονισμός

Η ΔΙΕΘΝΗΣ σκηνή μεταβάλλεται ραγδαία. Η γνωστή μεταπολεμική εικόνα της κλιμάκωσης των εξοπλισμών, των τοπικών συγκρούσεων και επεμβάσεων, της ψυχροπολεμικής αντιπαράθεσης Δύσης - Ανατολής υλοχρησιμότητα στα αδιέξοδα που δημιουργήσαν και κάτω από την πίεση των ειρηνευτικών προσπαθειών. Η επικράτηση νηφαλιότητας, σύννεψης και συναίνεσης γεννά ελπίδες.

Οι εξελίξεις αυτές επανυποθέτουν τις διεθνείς σχέσεις σε άλλες βάσεις, επηρεάζουν κοινωνίες και οικονομίες, αναδεικνύουν άλλα μέσα ως όργανα άσκησης εξωτερικής πολιτικής, κεραισθεύουν παραδοσιακές πρακτικές, θέτουν καινούργια προβλήματα.

Συγχρόνως η παγκόσμια οικονομία διπλώνεται ολο και πιο σύνθετα μέσα από διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες ή υπάγεται στη διαχείριση υπερεθνικών οργανισμών, γίνεται η ίδια όργανο άσκησης εξωτερικής πολιτικής. Νέοι θεσμοί, νέες εξαρτήσεις, άλλη ποιότητα προβλημάτων, νέες ανάγκες, καινούργιοι τρόποι χειρισμού των προβλημάτων μας, καινούργιες γνώσεις αλλάζουν ταχύτατα την παγκόσμια σκηνή.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

Παράλληλα διαπιστώνουμε ότι όσο και περισσότερες κοινωνίες γίνονται πιο διαφανείς στις λειτουργίες τους, πιο ανοικτές στις καινούργιες ιδέες, πιο περικειμένες σε δυνατότητες για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου, της διασφάλισης των ατομικών δικαιωμάτων, της εξασφάλισης μιας καλύτερης ποιότητας ζωής. Η πληροφορική, η δρομφορική τεχνολογία, νέες μορφές επικοινωνίας καταργούν τα σύνορα και επηρεάζουν συνειδήσεις, νοοτροπίες, αξίες, στόχους και οράματα. Τα σύνορα πέφτουν, κάποιες διαχωριστικές γραμμές ξεφτάνε, άλλες τοποθετούνται και όσες επί των χρειάζονται καινούργιο περιεχόμενο.

Παράλληλα πραγματοποιούνται περιβάλλοντες καταστροφές που μόνο η άγνοια ή η ελλιπής γνώση των ευρύτερων μαζών αποτρέπουν μια μαζική εξέγερση καθολικής διαμαρτυρίας.

Στο ευρύτερο αυτό περιβάλλον η δική μας κοινωνία έχει τις ιδιαιτερότητες της και τα δικά της πρόσημα προβλήματα.

1 ΠΑΡΑ την πρόοδο που σημειώσαμε τα τελευταία χρόνια για την εδραίωση της δημοκρατίας και την απαλλαγή από ξένες επεμβάσεις, η οικονομία μας επηρεάζε-

ται καθοριστικά από τις διεθνείς εξελίξεις, τις ανακατατάξεις στην παγκόσμια οικονομία, τις οικονομικές αποφάσεις που παίρνονται σε ξένα κέντρα αποφάσεων. Ζούμε σε μια διεθνή κοινωνία αμοιβαίων εξαρτήσεων, με νέους κανόνες παιγνιδιού που δεν μπορεί κανείς να τους περιφρονεί.

2 ΟΙ λαϊκοί αγώνες δεκαετιών κατοχύρωσαν περισσότερη ελευθερία, ισότητα, δικαιοσύνη: όμως η οικονομική ισχύς κυριαρχεί στις ανθρώπινες σχέσεις, η ανθρώ-

σουμε αρκετό δρόμο. Οι ανισότητες στα εισοδήματα εξακολουθούν να υπάρχουν, η διαφορετική μεταχείριση της γυναίκας διαπιστώνεται σε κάθε όμμα μας, στην οικογένεια, στην εργασία, στην κοινωνία. Οι αναπτυξιακές και κοινωνικές ανισότητες στην ίδια την ελληνική επικράτεια μεταξύ διαφόρων περιφερειών, είναι μεγάλες. Το αίτημα για κοινωνική δικαιοσύνη γίνεται όλο και πιο επιτακτικό. Οι ανισότητες πρέπει να εξαλειφθούν.

Η έλλειψη παιδείας είναι η ηγρή

Τηλεόρασης και της Ραδιοφωνίας στον τόπο μας είναι ιδιαίτερα διαμορφωτικός. Το ερώτημα είναι τι παιδεία διοχετεύεται κατ' αυτόν τον τρόπο στους πολίτες. Τι αξίες προωθούνται, πόσο διαμορφώνεται η κρίση του πολίτη.

Λαϊκισμός και ελιτισμός που κυριαρχούν είναι καρποί της ημιμάθειας και έχουν επιδράσει αρνητικά. Έχουν διαμορφώσει μια κοινωνία συνθημάτων.

Η κοινωνία μας και η πολιτεία μας πρέπει να έχει πρωταρχικό της στόχο να καταπολεμήσει αυτά τα φαινόμενα.

Η κοινωνία μας βρίσκεται και σε σταυροδρόμι πολιτιστικής ταυτότητας και εξέλιξης. Η ιστορική μας εξέλιξη προσδιορίστηκε αποφασιστικά από τη συνειδητή της εθνικής μας ταυτότητας. Η Ελλάδα και η ελληνικότητα υπήρξαν και συνεχίζουν να είναι για μας σταθερά σημεία αναφοράς. Το ερώτημα είναι με ποια Ελλάδα και ποια ελληνικότητα θα προσχωρήσουμε στην πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της σύμπραξης μας στη διεθνή σκηνή.

Και η τρίτη διάσταση του προβλήματος της παιδείας: Το 1992 είναι ήδη παρόν. Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες έχουν προχωρήσει στην Ένταξη Αγορά. Πρέπει να καλύψουμε τη διαφορά. Και εδώ κεντρικός μοχλός ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού είναι η παιδεία. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε: **Οι επόμενες τετράετες θα πρέπει να έχουν κύριο μέλημά τους το πρόβλημα της παιδείας, της ποιότητας και της ευφάνταξίας της.**

ΚΡΙΣΙΜΗ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑ

Στις 5 Νοεμβρίου πρέπει να επιλέξουμε.

Η κοινωνία μας και οι πολίτες μας βρίσκονται μπροστά στην κρίσιμη 4ετία. Η πολιτική μας σκηνή δοκιμάζεται σκληρά. Έγιναν σφάλματα, υπήρξαν πτυχές και απογοητεύσεις, πληρώθηκε η ελπίδα. Όμως πρέπει να ξεπεράσουμε το παρελθόν και να επιλέξουμε: Ανάμεσα στις δυνάμεις της αντίδοσης και της πρόδοσης, της συντήρησης και της ανάπτυξης, της στασιμότητας του εκσυγχρονισμού της κοινωνίας μας που εκπροσωπεί το ΠΑΣΟΚ.

Του ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

πλην εργασία είναι υποδαμυσμένη, η κοινωνική κατάξωση περνάει μέσα από τον καταναλωτισμό και την αλλοτρίωση, η κρατική αταρχικότητα εξακολουθεί να αναπαράγεται περισσότερο μέσα από τις νοοτροπίες παρά από τους θεσμούς. Το ίδιο το κράτος έχει διενεργήσει ασφυκτικά την εξουσία την απέναντι στον πολίτη. Η συγκέντρωση της οικονομικής εξουσίας οδηγεί στη δημιουργία μονοπωλιακών και ολιγοπωλιακών καταστάσεων σε νέους τομείς. Η ζωή στην πόλη γίνεται όλο και λιγότερο ανθρώπινη, η οικογένεια χάνει τη συνοχή της, η κοινωνία τον ιστό της.

Στην γκρίζα αυτή εξέλιξη, άλλες αντίρροπες εξελίξεις γεννούν ωστόσο ελπίδα.

Οι κεφαλαιούχοι δεν κυριαρχούν στις παραγωγικές σχέσεις όπως πριν. Οι επιλογές τους επηρεάζονται από την κρατική παρέμβαση, από κοινωνικούς και πολιτικούς φορείς, από τα συνδικαλιστικά κίνημα. Τα ίδια τα έσοδα γίνονται όλο και πιο συνειδητοί πολίτες με ιδεολογικές και κοινωνικές προϋποθέσεις για να αντισταθούν. Οι άνθρωποι αναζητούν καινούργιες δυνατότητες επιλογής στην εργασία, στον ελεύθερο χρόνο, διεκδικούν μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Όλο πιο έντονα γίνεται συνειδητό: **ότι έχουμε ανάγκη για περισσότερη δημοκρατία, για περισσότερη συμμετοχή στα κοινά, στους θεσμούς της πολιτείας και της οικονομίας. Είμαστε μια κοινωνία εξελίξιμη.**

Ακόμα όμως έχουμε να διανύ-

των περισσότερων προβλημάτων της κοινωνίας μας και η παιδεία προϋπόθεση καθοριστική για τον εκσυγχρονισμό και την πρόοδο της.

α. Σ' αυτήν την έννοια της παιδείας εντάσσεται οχιμόνο η γνώση που παρέχεται από την οργανωμένη εκπαίδευση στους πολίτες και ποιά είναι ούτως ή άλλως ανεπαρκής, αλλά το ευρύτερο μορφωτικό, ηθικό και πολιτιστικό μας επίπεδο.

ΒΑΘΥΤΕΡΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ

Παιδεία δεν παρέχεται μόνον από την οργανωμένη εκπαίδευση. Παιδεία παρέχεται από την οικογένεια, από την κοινωνική συνάντηση, από την ατομική πρωτοβουλία, να μάθει, να ακούσει, να δει. Μας προσφέρθηκε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που έδινε στην καλύτερη περίπτωση είτε εγκυκλοπαιδικές γνώσεις, είτε τεχνολογικές χωρίς να ενδιαφέρεται να μορφώσει ελεύθερους δημοκρατικούς και συνειδητούς πολίτες. Η πραγματικότητα τιμωρεί την κοινωνία μας κι είναι το βαθύτερο παράπονο πολλών Ελλήνων που η ταξική τους προέλευση τους αποκόμισε από τη δυνατότητα μιας πιο πλατιάς παιδείας.

Οι περισσότεροι από μας νιώθουν τη στένωση αυτή και τους διαρραίνει και αναζητούν με άλλους τρόπους επικοινωνίας να μετασχηματιστούν στην πολιτική και κοινωνική ζωή και να φέρουν εφόδια. Γι' αυτό σήμερα ο ρόλος του τύπου, της